Kolumna visokog predstavnika objavljena u Nezavisnim novinama: Rješenje državne i vojne imovine je pitanje vladavine prava

Pitanje državne i vojne imovine u posljednje vrijeme je ponovo došlo u fokus medija, povodom određenih javnih izjava i argumenata da ova imovina pripada jednom ili drugom entitetu. U tim istim izjavama zastupa se teza da bi knjiženje te imovine na državu promijenilo Dejtonski mirovni sporazum tako što bi, po njihovom mišljenju, oduzelo tri posto teritorije RS. Kao "konačni autoritet za tumačenje Mirovnog sporazuma", prema Dejtonu, osjećam se dužnim da se pozabavim ovim pitanjem i drugim pogrešnim predodžbama koje se namjerno plasiraju od strane nekih političkih aktera i njihovih odanih saradnika.

U julu 2012. godine Ustavni sud BiH je donio ključnu odluku koja je osigurala autoritativno tumačenje Ustava BiH po ovom pitanju. Ovom odlukom posebno su pojašnjena dva važna pitanja iz Ustava BiH: 1) ko je pravi vlasnik državne imovine i 2) kako se državna imovina treba rasporediti između raznih nivoa vlasti. U vezi sa prvim pitanjem, Sud je utvrdio da je država BiH nosilac prava vlasništva, odnosno vlasnik cjelokupne imovine bivše SFRJ/SRBiH. Ova odluka nije mogla biti jasnija. Drugo, Sud je utvrdio da Parlamentarna skupština BiH ima isključivu nadležnost da uređuje ovo pitanje (dalju raspodjelu državne i vojne imovine), odnosno da odlučuje o tome kojim nivoima vlasti će pripasti određena imovina.

Odluka Ustavnog suda BiH je konačna i obavezujuća i mora se poštovati i provesti. Nažalost, čini se da su vlasti RS odlučile da ignoriraju odluke Ustavnog suda BiH, uključujući i

odluku koja se odnosi na državnu imovinu, kojom se vrlo jasno navodi da, prema Ustavu BiH, država ima pravo vlasništva nad tom imovinom. Vlasti RS su otišle čak i korak dalje u ignoriranju vladavine prava tako što su ignorirale i relevantnu odluku Suda BiH o perspektivnoj vojnoj imovini u Han Pijesku.

Umjesto da usredsrede napore na provedbu odluka ovih sudova, neki politički lideri odlučili su da energiju troše na raspravljanje o predmetima o kojima je već odlučeno. Oni i dalje tvrde da državna i vojna imovina ne pripadaju državi i da bi registracija (državne i) vojne imovine promijenila Dejtonski mirovni sporazum umanjivanjem teritorije jednog entiteta.

Dopustite da objasnim apsurdnost njihove argumentacije, kojom se pogrešno izjednačava koncept teritorije i imovine. Javno ili privatno vlasništvo nad nepokretnom imovinom ni na koji način ne utiče na teritoriju ili teritorijalnu jurisdikciju države ili entiteta. Perspektivna vojna imovina ili druga državna imovina registrirana kao vlasništvo države BiH i dalje ostaje dio teritorije RS ili FBiH. Taj argument je kao kad bi se reklo da bi, ako neko kupi određeno zemljište u RS ili u FBiH, to umanjilo teritoriju odgovarajućeg entiteta. Naravno da ne bi!

Osim toga, pitanje vlasništva nad državnom imovinom često se pogrešno dovodi u vezu sa pitanjem ustavnih nadležnosti. U tom kontekstu navodi se da država BiH ne može biti vlasnik državne i vojne imovine, jer je “uređivanje imovinskih odnosa” ustavna nadležnost entiteta. To jednostavno nema smisla! Da bih to objasnio na jednostavan način, ovo su dva različita pitanja. Iako RS zaista ima ustavnu nadležnost i ovlasti da regulira imovinu i ugovorne odnose, kao i da štiti sve oblike imovine unutar svoje teritorije, državna i vojna imovina je pitanje ustavnog prava, gdje je država BiH pravni sljednik imovine bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) i bivše Socijalističke Republike BiH (SRBiH).

Svojom odlukom iz 2012. godine, Ustavni sud BiH utvrdio je da RS nema ustavne nadležnosti da uredi pravno pitanje državne i vojne imovine, te da je to u isključivoj nadležnosti Parlamentarne skupštine BiH.

Pitanje državne i vojne imovine nije ni "složeno" ni "nemoguće riješiti", kao što neki tvrde. Ono se može riješiti prilično brzo, kada bi sve uključene strane poštovale vladavinu prava i principe koje je utvrdio Ustavni sud BiH. Potrebno je samo jedno: da Parlamentarna skupština BiH usvoji racionalan zakon na državnom nivou, kojim bi država BiH, kao nosilac prava vlasništva, odnosno vlasnik državne imovine, raspodijelila i prenijela određena sredstva iz državne imovine na entitete (i niže nivoe vlasti), u skladu sa principom funkcionalnosti, tj. uzimajući u obzir odgovarajuće ustavne i zakonske nadležnosti i potrebe svih nivoa vlasti.

Pitanje registracije perspektivne vojne imovine još je lakše. Takozvana perspektivna vojna imovina dio je šire kategorije državne imovine, i kao imovina bivše SFRJ, odnosno JNA, ima isti pravni status. Međutim, osim Ustava BiH i Sporazuma o sukcesiji, postoji još nekoliko pravnih dokumenata i političkih akata koji proces registracije ovih lokacija u vlasništvu države BiH čine veoma jednostavnim; između ostalog, to su Zakon o odbrani BiH, odgovarajuće odluke Predsjedništva BiH te obavezujuća sudska presuda u predmetu Han Pijesak. Federacija BiH je već uknjižila 24 lokacije perspektivne vojne imovine.

Nadležni organi RS, prije svega Uprava za geodetske i imovinske poslove RS, trebaju u potpunosti provesti odluku Suda BiH u predmetu "Han Pijesak", koja nalaže da se lokacija Veliki Žep registrira na ime države BiH. Isto se mora uraditi sa svom perspektivnom vojnom imovinom koja se nalazi u RS. Nadležne organe RS zakon obavezuje da ove registracije završe što prije. Istovremeno, apeliram na sve nadležne organe na nivou BiH da počnu raditi na pripremi i usvajanju odgovarajuće regulative o državnoj imovini, u skladu sa principima koje je

utvrdio Ustavni sud BiH. Ta regulativa konačno bi riješila pitanje državne i vojne imovine i na taj način bi se ispunila prva dva cilja iz tzv. programa 5+2. To je jedini put da se krene naprijed i uspješno riješi ovo važno pitanje.

Konačno, svi u ovoj zemlji, svi građani svih nacionalnosti s obje strane međuentitetske linije razgraničenja trebalo bi, iz principa, čvrsto da stoje iza odluka sudova. Vladavina prava je apsolutni imperativ za svaku funkcionalnu demokratiju jer ona svakoga štiti jednako, zahtijeva odgovornost onih na vlasti za njihove poteze i svim ljudima omogućava jednak pristup pravdi. Vrijeme za promjene je sada.